

1-10-2020

BASIC STRUCTURAL COMPONENTS OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE TEACHER OF ELEMENTARY CLASSES

Samiyaxon Ilxomjonovna Nematova

Namangan state regional Center for retraining and advanced training of teachers, an independent applicant.

Follow this and additional works at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

Nematova, Samiyaxon Ilxomjonovna (2020) "BASIC STRUCTURAL COMPONENTS OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE TEACHER OF ELEMENTARY CLASSES," *Scientific Bulletin of Namangan State University*. Vol. 2 : Iss. 1 , Article 55.

Available at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu/vol2/iss1/55>

This Article is brought to you for free and open access by 2030 Uzbekistan Research Online. It has been accepted for inclusion in Scientific Bulletin of Namangan State University by an authorized editor of 2030 Uzbekistan Research Online. For more information, please contact sh.erkinov@edu.uz.

BASIC STRUCTURAL COMPONENTS OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE TEACHER OF ELEMENTARY CLASSES

Cover Page Footnote

???????

Erratum

???????

ISSN:2181-0427

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИЛМИЙ АХБОРОТНОМАСИ**

**НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК НАМАНГАНСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА**

2020 йил 1 сон

BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHISI KASBIY KOMPETENTLIGINING ASOSIY TARKIBIY KOMPONENTLARI

Ne'matova Samiyaxon Ilxomjonovna, Namangan viloyati xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish xududiy Markazi, mustaqil izlanuvchi.

***Annotatsiya.** Maqolada bir kator etuk mutaxassislarning boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi kasbiy kompetentligiga doir tadqiqot ishlari o'rganildi. Kasbiy kompetentlikning muhim tarkibiy qismlari hisoblangan psixologik-pedagogik, kasbiy, metodik va shaxsiy kompetentlik singari komponentlar taxlil qilindi. Har bir komponentning o'ziga xos xususiyatlari tavsiflandi.*

***Kalit so'zlar:** kasbiy kompetentlik, komponent, psixologik-pedagogik, kasbiy, metodik, shaxsiy kompetentlik.*

ОСНОВНЫЕ СТРУКТУРНЫЕ КОМПОНЕНТЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАСОВ

Неъматова Самияхон Илхомжоновна, Наманганский областной региональный Центр переподготовки и повышения квалификации педагогических кадров, самостоятельный соискатель.

***Аннотация.** В статье изучен исследования ведущих специалистов, посвященные профессиональной компетентности учителя начальных классов. Выявлены основные структуры профессиональной компетенции и дана характеристика психолого-педагогической, профессиональной, методической и личностным компонентам.*

***Ключевые слова:** профессиональная компетентность, структурные компоненты, психолого-педагогическая, профессиональная, методическая и личностная компетентность.*

BASIC STRUCTURAL COMPONENTS OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE TEACHER OF ELEMENTARY CLASSES

Nematova Samiyaxon Ilxomjonovna. Namangan state regional Center for retraining and advanced training of teachers, an independent applicant.

***Abstract.** The article studies the studies of leading experts on the professional competence of primary school teachers. The basic structures of professional competence are revealed and the characteristics of psychological, pedagogical, professional, methodological and personal components are given.*

***Key words:** professional competence, structural components, psychological and pedagogical, professional, methodological and personal competence.*

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 6 apreldagi "Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limining davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 187-sonli qarori qabul qilinishi uzluksiz ta'limning Davlat ta'lim standartlari va o'quv dasturlarini kompetentlik yondashuvga asoslangan holda amaliyotga joriy etilishini ta'minladi [1]. Qarordan ko'zlangan maqsad o'quvchilarning egallangan bilim,

ko'nikma va malakalarni o'z shaxsiy, kasbiy va ijtimoiy faoliyatlarida amaliy qo'llay olish kompetensiyalarini shakllantirishga yo'naltirishdan iborat.

Avvalo, boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining kasbiy kompetentligini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlarini ishlab chiqish uchun, ularda kasbiy kompetentlik shakllanganligining mezonlari, ko'rsatkichlarini belgilash va dastlabki darajalarini aniqlab olish zarur. Mazkur vazifani hal etish uchun boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi kasbiy kompetentligining asosiy tarkibiy qismlari-komponentlarini aniqlab olish talab etiladi. Bu yo'nalishda bir qator mutaxassislar tomonidan olib borilgan tadqiqot ishlarini tahlil qilib ko'ramiz. Jumladan, N.L. Dmitrieva tomonidan boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi kasbiy kompetentligi tarkibida: *mazmunli* (bilimlar), *faoliyatli* (ko'nikmalar), *shaxsiy* (o'z-o'zini anglash), *ijtimoiy* (kasbiy faoliyatning jamiyatdagi ijtimoiy ahamiyati) singari komponentlar ajratilgan. Muallif kasbiy kompetentlikda pedagogik ko'nikmalarning *gnostik*, *loyihalash-konstruktorlik*, *tashkiliy*, *kommunikativ* va *tadqiqotchilik* guruhlarini ajratib kursatadi [3]. Biroq komponentlarni tavsifi umumiy tarzda bayon qilingan bo'lib, boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi kasbiy faoliyatining o'ziga xos tomonlarini o'zida aks ettirmaydi.

N.V.Kolpakova [4] esa boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi kasbiy kompetentligining tuzilmasida mazkur kompetentlikning *metodologik*, *psixologik-pedagogik* va *kasbiy kompetentliklarga* ajratadi. Uning fikriga ko'ra mazkur kompetentliklarning mohiyati shundayki, metodologik kompetentlik *tayanch*, *psixologik-pedagogik* va *kasbiy* – *maxsus kompetentlik* hisoblanadi. Muallif o'z tadqiqotida kompetentlikning har biriga tavsif beradi. Quyida biz tayanch va maxsus kompetentliklar tavsifiga alohida to'xtalib o'tishni lozim topdik. Unga ko'ra *tayanch kompetentlik* - ixtiyoriy kasbiy faoliyatda muhim bo'lib, u fanlararo ko'p funksional ahamiyat kasb etadi. O'qituvchi uchun tayanch kompetentlik zarur axborotni topish, u bilan ishlash va undan foydalanib kasbiy vazifalarni hal qilishda o'z ifodasini topadi. Demak, pedagog uchun tayanch kompetentlik – bu bolaning yosh xususiyatlariga mos bo'lgan, o'quvchini o'qitish uchun zarur bo'lgan axborot va texnologiyalardan foydalanishdir.

Faoliyatning kasbiy sohasini ifodalovchi *maxsus kompetentlik* esa muallifning fikricha, o'qituvchi uchun bolalarni o'z mutaxassisligiga doir ma'lumotlardan foydalanib, o'qitish qobiliyatida ifodalanadi. Mazkur tadqiqotning tahlili ko'rsatishicha, kasbiy kompetentlikning tuzilmasida ham, uning turlarida ham boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining kasbiy faoliyatiga doir xususiyatlar to'la aks etmagan. Bundan tashqari, kasbiy kompetentlikning ko'rib chiqilgan turlarida pedagogik faoliyatni amalga oshirishga tayyorlik kabi shaxsiy komponent aniq yoritilmagan. V.A.Krutetskiy, V.A.Slastenin, A.I.Sherbakov [8] va boshqalarning fikrlariga ko'ra tadqiqotda faqat qobiliyatlarga e'tibor qaratilgan xolos, bu esa pedagogik vazifani anglash va aniqlash, uni tahlil qilish va hal etish uchun etarli bo'lmaydi.

Mavjud ishlarni tahlil qilish bizga boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi kasbiy kompetentligi tarkibidagi *psixologik-pedagogik*, *kasbiy*, *metodik* va *shaxsiy kompetentlik* singari komponentlarni ajratish imkonini berdi.

Har bir komponentning o'ziga xos xususiyatlariga to'xtalib o'tamiz:

Psixologik-pedagogik kompetentlik boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi uchun uning kasbiy faoliyatining asosi hisoblanadi. O'qituvchi DTS dagi o'quv fanlarini o'qitishi uchun dunyoqarashni, o'ziga, atrof-muhitga, o'quv mehnatiga bo'lgan munosabatni shakllantiradi. Shu bilan birga kichik maktab yoshidagi bola to'g'risida, uning yosh, individual xususiyatlari, rivojlanishning ijtimoiy omillari to'g'risidagi bilimlar tizimini amalga oshiradi.

Kasbiy kompetentlik – mutaxassis tomonidan kasbiy faoliyatni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarning egallanishi va ularni amalda yuqori darajada qo'llay olishini ifodalaydi.

Boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy-pedagogik kompetentlikka ega bo'lishida o'z ustida ishlash, o'z-o'zini rivojlantirish muhim o'rin tutadi. O'z-o'zini rivojlantirish vazifalari o'zini o'zi tahlil qilish va o'zini o'zi baholash orqali aniqlanadi.

O'z ustida ishlash:

- kasbiy BKMni takomillashtirib borish;
- faoliyatga tanqidiy va ijodiy yondashish;
- kasbiy va ijodiy hamkorlikka erishish;
- ishchanlik qobiliyatini rivojlantirish;
- salbiy odatlarni bartaraf etib borish kabilarda o'z aksini topadi [6].

Metodik kompetentlik–pedagogik jarayonni metodik jihatdan oqilona tashkil etish, ta'lim yoki tarbiyaviy faoliyat shakllarini to'g'ri belgilash, metod va vositalarni maqsadga muvofiq tanlay olish, metodlarni samarali qo'llay olish, vositalardan muvaffaqiyatli foydalana bilishda ko'rinadi.

Bundan tashqari, V. A. Adolf va V.A.Slasteninning fikriga ko'ra, metodik kompetentlik aniq ifodalangan amaliy xususiyatga ega va o'z mohiyatiga ko'ra u yoki bu fanni o'qitishning aniq tashkil qilish masalalari bo'yicha kengaytirilgan bilimlar tizimini aks ettiradi. Muallif, "O'qitish metodikasini yaxshi egallagan, turli metodik tizimlarga o'zining munosabatini aniq belgilaydigan va metodikada o'zining individual uslubiga ega bo'lgan o'qituvchini kompetentli deb atash mumkin", deb hisoblaydi [7].

Biz mazkur nuqtai nazarga tayangan holda boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining kasbiy kompetentligi tuzilmasida *metodik kompetentlik* kabi komponentni alohida ajratamiz:

- kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni o'qitish metodikasining nazariy asoslari;
- milliy o'qitish nazariyasining rivojlanish tendensiyalari;
- yaxlit pedagogik jarayonda boshlang'ich ta'limning mohiyati va roli;
- boshlang'ich a'limda maxsus fanlarni o'qitishning didaktik va metodik asoslari;
- fanda integratsion jarayonlarning metodologik asoslari (moddiy olamning yaxlitligi, tabiat, jamiyat va bilish hodisalarining o'zaro bog'liqligi va umumiy aloqasi to'g'risidagi ta'limot);
- ilmiy bilimlarning differentsiatsiyasi va integratsiyasi dialektikasi ularning boshlang'ich ta'lim o'quv-tarbiya jarayonidagi roli;
- boshlang'ich ta'limning amaldagi o'quv dasturlarining fanlararo aloqadorligini amalga oshirishning mohiyati, ahamiyati, ko'rinishlari va yo'llari;

–o‘z-o‘zini rivojlantirish va kasbiy kompetentlikning shakllanishini ta‘minlovchi ko‘nikmalarni qo‘llay olish kabi bilimlar majmuini aks ettiradi.

Bundan tashqari, A.K. Markova boshlang‘ich ta‘lim o‘qituvchisi kasbiy faoliyatining o‘ziga xosligini ta‘kidlab, u boshlang‘ich ta‘lim o‘qituvchisi o‘quvchida o‘qish ko‘nikmalari va o‘quv faoliyati asoslarini hosil qilishi, maktabdagi xulq - atvor namunalarini shakllantirishidan iboratdir (o‘quvchilarning maktabdagi keyingi yillardagi o‘qishlari muvaffaqiyati bunga bog‘liqdir). Shu sababli, muallif boshlang‘ich ta‘lim o‘qituvchisi quyidagilarni amalga oshirishi lozim deb hisoblaydi:

–o‘quvchilarda o‘quv vazifasini tushunish va qismlarga ajratish, o‘quv faoliyatida usullar va natijalarni tarkiblarga ajratish, bir necha xil echish usullarini solishtirish, o‘z-o‘zini nazorat qilishning o‘ziga xos turlarini bajarish qobiliyatlarini shakllantirish;

–o‘quv-bilish motivlarini hosil qilish (ish usullariga, o‘z-o‘zini baholashga qiziqish) [5].

Shaxsiy kompetentlik–izchil ravishda kasbiy o‘sishga erishish, malaka darajasini oshirib borish, kasbiy faoliyatda o‘z ichki imkoniyatlarini namoyon qilish kabi jihatlariga ega.

Ko‘pgina tadqiqotchilar (L.S. Vigotskiy, V.V. Davidov, V.N. Vvedenskiy, N.L. Dmitrieva, N.Ya. Kantorovich, M.I. Lukyanova, B. Nazarova va boshqalar) kasbiy kompetentlikda o‘qituvchi mehnatining eng asosiy qadriyati hisoblangan o‘quvchi shaxsiga yo‘nalganligini ta‘kidlaydilar va quyidagilar:

–kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarning ta‘limi va tarbiyasi psixologiyasi, pedagogik faoliyat va boshlang‘ich ta‘lim o‘qituvchisi shaxsi psixologiyasini;

–kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarning ta‘limi, rivojlanishi va tarbiyasining o‘zaro aloqadorligini;

–ta‘lim va tarbiya jarayonida kichik maktab yoshidagi o‘quvchilar shaxsining rivojlanishidagi harakatlantiruvchi kuchlar tavsifini;

–kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarning ta‘limi va tarbiyasi metodlarining psixologik asoslanganligini;

–bola shaxsining fiziologik va psixik rivojlanish xususiyatlarini inobatga olib uning rivojlanishi va shakllanishi qonuniyatlarini;

–kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarning “o‘zlik” psixologik jarayonlari va mustaqil ijodiy rivojlanish qonunlarini;

–boshlang‘ich ta‘lim pedagogik jarayonlari qonuniyatlari va tamoyillarini;

–boshlang‘ich sinflarda ta‘lim hamda tarbiya maqsad va vazifalari, o‘quv -tarbiya jarayonini amalga oshirish mohiyati, mazmuni, shakl va metodlarini;

–kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarda ijodiy tafakkurni shakllantirishning psixologik qonuniyatlari va ularni amalga oshirish sharoitlarini;

–kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarning mustaqil ijodiy rivojlanish maqsadlari, tamoyillari, mazmuni, metodlari, shakllari va vositalarini bilishini tushunadilar [2].

Kasbiy kompetentlik shuningdek, boshlang‘ich maktabda o‘quv-tarbiyaviy jarayonni loyihalash hamda o‘z tarbiyalanuvchilarining rivojlanishi va mustaqil fikrlashlari yo‘nalishida ham mazkur bilimlarni qo‘llash ko‘nikmalariga egalik qilishlarini ham qamrab oladi.

Shu bilan birga, kasbiy kompetentlik boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining keyingi uslubiy tayyorgarligidagi muhim umumnazariy asos hisoblanadi va mustaqil ta'lim uchun ilmiy-nazariy manbaa bo'lib xizmat qiladi. Mazkur bilimlar boshlang'ich ta'lim o'qituvchisida pedagogik tafakkurning rivojlanishini, shaxsning kasbiy-pedagogik sifatlarining shakllanishini ta'minlaydi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kelgusida boshqa ko'pgina fanlarni o'rganishlari sababli, biz V.M.Monaxov [3] tadqiqotlariga asoslanib, yuqorida sanab o'tilgan bilimlar, ko'nikmalar va malakalarga quyidagi qo'shimchalarni kiritish maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz.

Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi *bilishi kerak*: matematika, tabiatshunoslik, ona tili va adabiyotning asosiy muammolari; matematika, tabiatshunoslik, ona tili va adabiyot vositalari orqali olamni anglash usullarini.

Tushunishlari kerak: matematika, tabiatshunoslik, ona tili va adabiyotning ijtimoiy-madaniy sohada va kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni o'qitishdagi ahamiyatini; tabiiy-ilmiy va ijtimoiy sohalarida fundamental bilimlarning asosiy tuzilmalari va ahamiyatli belgilarini; matematika, tabiatshunoslik, ona tili va adabiyotning qonuniyatlari asosida o'rganilgan ob'ektlar bilan ishlash zaruratini; matematika, tabiatshunoslik, ona tili va adabiyotning prinsipial imkoniyatlarini.

Egallashi kerak: metodologiya asoslari va tabiiy-ilmiy va gumanitar sohalarida tadqiqot apparatini; matematika, tabiatshunoslik, ona tili va adabiyotdan bilimlarni kichik maktab yoshidagi o'quvchiga tushunarli bilimlar tizimiga o'zgartirish usullarini.

Shu tariqa, boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining o'quv fanlariga oid kompetentligining asosiy tavsiflari - matematika, tabiatshunoslik, ona tili va adabiyot fan sohalarini uchun zarur bilim va ko'nikmalarining mavjudligi, ularni qo'llash malakalarini egallashlari hisoblanadi.

N.B.Istomina va boshqalar ta'kidlaganlaridek, boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini metodik tayyorlashning muhimligi va xususiyati maxsus (fanga oid) psixologik-pedagogik va metodik bilimlarni integratsiyalay olishdan iboratdir.

Mazkur integratsiya o'qituvchilarni quyidagi faoliyatga: boshlang'ich ta'limda rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirish; turli variativ dasturlar bo'yicha mustaqil ijodiy faoliyat; ta'lim jarayonida bola shaxsini tarbiyalash, uning qobiliyatlarini rivojlantirish, o'qish istagi va ko'nikmasini shakllantirish, muloqot va hamkorlik tajribasini egallashga tayyorlashni nazarda tutadi.

Muallifning fikricha, barcha sanab o'tilganlar o'qituvchilarda ijodiy metodik tafakkurni shakllantirish va mustaqillikni rivojlantirishga yordam beradi.

Yuqorida keltirilgan mutaxassislar fikrlariga asoslanib, boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining kasbiy faoliyati xususiyatlarini o'rganib, boshlang'ich sinf o'qituvchisi kasbiy kompetentligi uchun quyidagilar xos, degan xulosaga keldik:

-kichik maktab yoshidagi bola to'g'risida, uning psixofiziologik xususiyatlariga doir bilimlar tizimiga ega;

-gumanitar, tabiiy va ilmiy fan sohalaridagi axborotlarni tashuvchisi hisoblanadi;

-boshlang'ich ta'limning zamonaviy variativ dasturlarini erkin tushunadi;

–boshlang'ich ta'lim fanlarini o'qitishning turli metodlari va usullarini egallagan (polimetodik savodxonlikka ega);

–boshlang'ich ta'lim o'quvchilari uchun insonparvarlik ideali (namunasi) va rivojlangan empatiyaning professionalisi hisoblanadi.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limining davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi , 2017 yil 6 apreldagi 187- sonli Qarori.
2. Vigotskiy, L. S. Problemi obshey psixologii [Tekst] / L. S. Vigotskiy, V. V. Davidov. -M.: Pedagogika, 1982. - 360 s.
3. Dmitrieva, N.L. Formirovanie professionalnoy kompetentnosti budushego uchitelya nachalnih klassov selskoy shkoli (Na materiale obrazovatelnoy oblasti «Matematika»): Diss... kand.ped.nauk / N.L.Dmitrieva.- Velikiy Novgorod, 2004.– 177s.
4. Kolpakova, N.V. Formirovanie professionalnoy kompetentnosti budushego uchitelya nachalnih klassov sredstvami razvivayushix texnologiy: Diss... kand.ped.nauk / N.V.Kolpakova. – Biysk, 2006.-217s.
5. Markova, V.V. Formirovanie potrebnosti v professionalno-nravstvennom sovershenstvovanii pedagoga [Tekst] / V. V. Markova // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. - 2004. - № 4. - S. 53-59.
6. Muslimov N.A., Usmonboeva M.H. Innovatsion ta'lim texnologiyalari va pedagogik kompetentlik modulidan majmua. 2016. -120 bet.
7. Slastenin, V. A. Pedagogika: Professionalnaya kompetentnost pedagoga [Tekst] / V. A.Slastenin. - M.: Misl, 1992.-237 s.
8. SHerbakov, A.I. Psixologicheskie osnovi formirovaniya lichnosti uchitelya v sisteme visshego pedagogicheskogo obrazovaniya /A.I.SHerbakov. – M.: Prosveshenie, 1976. – 191s.

МУНДАРИЖА

ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ

01.00.00

ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИЕ НАУКИ

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

1	Биринчи тартибли чизикли оддий дифференциал тенглама учун нолокал шартли масалалар Тиллабаева Г.И.....	3
2	О разрешимости одной краевой задачи для уравнения третьего порядка с кратными характеристиками в прямоугольной области Апаков Ю. П, Умаров Р.А.....	6
3	Dssc (dye sensitized solar cell) қуёш элементлари ва уларнинг айрим физик хоссалари Абдукаримов А.А.....	17
4	The probability of inheritance of non-linked genes in the 5th generations Ibragimov.R.....	22
5	Влияние рекомбинационных процессов на механизм токопрохождения $psi-n_{Si1-x}Sn_x$ - переходах Мадаминов Х.М.....	31
6	Turli tartibda buzilishga ega bo'lgan aralash tipdagi tenglama uchun bir chegaraviy masala haqida Maxsudova Sh, Hakimov O'.....	36
7	Исследование влияния характера термообработки на время жизни носителей заряда в кремнии, легированном медом Мирзарайимов Ж.З	40
8	Непараметрическое интервальное оценивание многомерной плотности вероятности и её производных Рахимова Г.Г	46
9	Uchinchi tartibli keli daraxtida tashqi maydonli bir model uchun ba'zi asosiy holatlar Raxmatullayev M.M	52
10	Фотоэлектрические свойства n -gaas – p -(gaas) $_{1-x}$ (ge $_2$) $_x$ гетероструктур с нанокристаллами германия Бобоев Акрамжон Йулдашбоевич, Усмонов Жохонгир Нишонбоевич, Махмудов Х.А, Уринбоев М.И, Тожимухаммадов А.К.....	58
11	Ўзбекистонда информатика фанини ўқитишнинг қисқа тарихи Отаханов Н.А.....	64

КИМЁ ФАНЛАРИ

02.00.00

ХИМИЧЕСКИЕ НАУКИ

CHEMICAL SCIENCES

12	Oddiy o'g'itlarning sifat ko'rsatkichlari uchun ba'zi texnologik kattaliklarni o'rganish Giyasidinov A.L, Sultonov B.E, Namazov Sh.S, Xamraqulov Z.A.....	69
----	--	----

13	Синтез из пчелиного подмора - <i>apiss mellifera</i> хитина и хитозана для использования в медицине Нурутдинова Ф.М	79
14	Ўсимликлардан ажратиб олинган таннинларнинг биологик фаолликлари Рахимов Р.Н, Кадирова Ш.О, Долиев Ғ.А, Гайибов У.Г, Абдуллажанов О А, Абдулладжанова Н.Г.....	85
	БИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ 03.00.00 БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ BIOLOGICAL SCIENCES	
15	Фарғона вилояти балиқчилик хўжалиги ҳовузлири зоопланктони Абдиназаров Х.Х,Мадумаров М.Ж, Хайдаров С.М, Боқиева М.И, Иброҳимова Д.Ф...	93
16	Гельминты амфибий узбекистана Икромов Э.Ф, Икромов Э.Э	98
17	Современные глобальные экологические проблемы Умаров К.М,Ахмаджонов А.У	108
18	Тўғриқанотсимон ҳашаротларнинг миграцион жараёни Тўраева З.Р,Тўраева Ф.Р	113
19	Фарғона водийси сув ҳавзаларида учрайдиган доғли ялангбалиқ (<i>triplophysa strauchii</i>) нинг морфологик хусусиятлари Шералиев Б, Қаямова Ё, Комилова Д.....	120
	ТЕХНИКА ФАНЛАРИ 05.00.00 ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ TECHNICAL SCIENCES	
20	Исследование реальной эффективности индикатора 10_mt_20gy dui kit Жураев НМ, Искандаров У.У, Абдужабборов И.И.....	132
21	Ўзбекистон Республикасида телетиббиёт тизимини ривожлантиришда телекоммуникация тизимларига талаблар Тургунов Б.А, Жўраев Н.М, Орифжонов Д.В.....	138
22	Аграр секторда дронлардан фойдаланишни ташкил этишнинг истиқболлари Абдуллаев Б, Азимжонов У.А.....	145
	ФАЛСАФА ФАНЛАРИ 09.00.00 ФИЛОСОФИЧЕСКИЕ НАУКИ PHILOSOPHICAL SCIENCES	
23	Axborotning ma'naviy tahdidga aylanishi Lutfullayev A.A.....	152
24	Минтақавий ҳамкорлик: халқаро муносабатлардаги аҳамияти ва глобал тараққиётдаги зарурияти. Абдуллаев. Ш	156
25	Проблема личности: сущность, структура и особенности формирования Мажитов М.....	162
26	Фарғона водийсида рекреацион туризмни ривожлантириш масалалари Тожибоев У.У.....	169

27	Хитой фалсафий тафаккурида инсон табиати ҳақидаги фикрлар ва унинг Ван Ян Мин ғояларидаги талқини Хошимов С.С.....	173
----	---	-----

ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

10.00.00

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

PHILOLOGICAL SCIENCES

28	Ўзбек тилшунослигида тош номларини тадқиқининг амалий аҳамияти Бозорова Е, Кадирова З	178
29	“Бобурнома” да оила ва хотин-қизлар мавзусининг ёритилиши Қосимова Г.Н.....	182
30	Ingliz uzbek va rus tillaridagi o'timli va o'timsiz fe'llar Najmiddinov J, Bahodirov A.....	187
31	Barriers to the use of computer-based language teaching by english teachers. Azamov S.....	193
32	Формирование лексических навыков в английском языке в средних школах Ботирова З.Х.....	199
33	Алломорфирование модификационных суффиксов с деминутивным значением Зинин Е.О.....	204
34	Жеймс Жойсинг “Улисс” асарининг лексик тадқиқининг айрим муаммолари. Bahridinov M.M, Turg'unov D.B, Tojiboyev I.M.....	208
35	Интенсификация/деинтенсификациянинг синоним ва вариант парадигмаларни шакллантириши Зияев А.И.....	213
36	Нерегламентированная пунктуация в романе е. замياتина «мы» Гайбуллаева З.Т.....	220
37	Психоллингвистиканинг вужудга келиш тарихи Фазлиева А.Ж.....	226
38	Синтактик позиция ва гапни бўлакларга ажратиш тамойиллари Усмонова Ҳ.....	234
39	Ғафур Ғулом насрида бадий-тасвирий воситаларни қўлланиши Ҳамидова М.О.....	238
40	The mythology and fantasy in the work of j.r.r. tolkien “the lord of the rings” Shergoziyev Sh.....	243
41	Ўзбек тилшунослигида синонимиянинг анъанавий ва замонавий талқини Раҳмонов Ғ.Р.....	249
42	Тил ижтимоий функциялари кенгайишининг сўз услубий қўлланишига таъсири Қўшоқова Б.Й.....	255

ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ

13.00.00

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

PEDAGOGICAL SCIENCES

43	Chet tillarni o'rgatishda muammoli ta'lim texnologiyasi Imomov I A.....	263
----	--	-----

44	Teaching process writing effectively in efl classes. Musayeva G.....	267
45	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mantiqiy fikrlashni yuzaga keltirish yo'llari Satarov B, So'fiboyeva G	273
46	Boshlang'ich sinf o'quvchilarini qunt bilan dars tayyorlashga yo'naltirish Nuraliyeva K.I.....	278
47	Чет тилларни ўқитишда ўзаро ҳамкорлик технологиясидан фойдаланишнинг афзалликлари Абдуллаева М.Н.....	284
48	Инновация-ҳозирги замонавий таълим муассасаси ўқитувчисининг педагогик тафаккурини ривожлантириш воситаси сифатида Абдурасулов Ф.П.....	291
49	Таълим тизимида касбий компетентлик тушунчасининг таҳлили Абдурахимов.Қ.....	296
50	Алишер Навоий шахсини ўрганишда тарихий, илмий, бадиий асарлардан фойдаланиш Абдуллаев К.....	304
51	Талабаларда саломатлик маданиятини шакллантиришнинг айрим педагогик жиҳатлари Джураев Э.М, Акзамов С.Д.....	308
52	Жисмоний маданият ўқитувчиси касбий тайёргарлиги жараёнининг айрим замонавий педагогик хусусиятлари Исломов И.А, Парпиев О.А.....	313
53	Boshlang'ich ta'limga integratsiyalashgan texnologiyadan foydalanish yo'llari Abdullayeva N.M.....	317
54	Маҳкум шахсни ижтимоий меҳнат билан тарбиялаш давр талаби: ижтимоий тажриба Тураханова Д.А.....	324
55	Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi kasbiy kompetentligining asosiy tarkibiykomponentlari Ne'matova S.I.....	330
56	Бўлажак касб таълими ўқитувчиларининг ахборот-коммуникацион тайёргарлигини компьютерли лойиҳалаш воситасида такомиллаштириш Хакимов Ж.О.....	336
57	Компетенциявий ёндашув - мактабгача ёшдаги болаларни интеллектуал ривожлантириш омили сифатида Далибаева Ш.Т.....	343
58	Таълим самарадорлигини оширишда инновацион таълим технологияларини қўллаш замон талаби сифатида Пўлатова Н.М.....	348
59	Муҳаммад Юсуф ҳаёти ва шеърятини интерфаол усуллар орқали ўрганиш Сайдахмедова Н.С.....	353
60	Методические основы формирования умений и навыков при обучении профессиональному английскому языку	358

Исроилова Д.М.....	
61 Новые инновационные технологии в преподавании иностранного языка. Нишанова, Т. Икромов М.....	364
62 Спортнинг ёшлар маънавий камолотидаги ижтимоий-педагогик функцияси Тўхтаназаров И.У, Махмутаев А.М.....	367
63 О профессионально–прикладной физической подготовке студентов Усманов Б.Х.....	373
64 Талаба-ёшлар этник ўзлигини англашида ота-оналар педагогик саводхонлигининг аҳамияти Хайдарова Х.Р.....	379
65 Оилада ахлоқий-маънавий тарбияда шахслараро муносабатларнинг ўзига хос хусусиятлари Мирзаева Фароҳат Одилжоновна.....	383
66 Жамоавий муносабатларда мактабгача тарбия ёшидаги болаларда шахс сифатларини шакллантириш аспекти Ярманова Ю.Б.....	389
67 O'rta maxsus ta'lim va oliy ta'limda matematika fanlarini uzviyligining ta'minlanganlik darajasi Ustadjalilova X.....	394
68 Бўлажак мактабгача таълим муассасалари педагог-тарбиячиларини тайёрлашнинг педагогик-психологик хусусиятлари Хушназарова М.Н.....	399
69 Kimyo ta'limida modulli tizim va elektron darslik yaratish metodikasini takomillashtirishning amaliy samaradorligi Ixtiyarova G.A Ahadov M.Sh.....	405
70 Компьютер ўйинлари ёрдамида таълим оловчиларнинг математик саводхонлик даражасини аниқлаш Нажмиддинова Х.....	413
СИЁСИЙ ФАНЛАРИ	
ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ	
POLITICAL SCIENCES	
71 Амир Темур сиёсатида “кенгаш” институтининг роли Алимардонов Т.Т.....	421

23.00.00